



UNIVERSITY OF NORTH BENGAL  
B.A./B.Com. Programme 3rd Semester Examination, 2019

LCC1-SANSKRIT (PAPER-II)  
SANSKRIT NITI LITERATURE

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 60

*The figures in the margin indicate full marks.  
Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.*

UNIT-I

1. Answer any **one** of the following questions: 12×1 = 12
  - (a) Write a story with its main advice from 'मित्रलाभ' of हितोपदेश with its moral.
  - (b) Describe the story चित्रग्रीव and हिरण्यक. What are the main उपदेशs given in this story?
2. Explain any **one** of the following: 6×1 = 6
  - (a) यस्य मित्रेण संभाषा यस्य मित्रेण संस्थितिः।  
यस्य मित्रेण संलापस्ततो नास्तीह पुण्यवान्॥
  - (b) अनिष्टादिष्टलाभेऽपि न गतिर्जायते शुभा।  
यत्रास्ते विषसंसर्गोऽमृतं तदपि मृत्यवे॥
3. Answer any **six** questions: 1×6 = 6
  - (a) Write the name of the author of हितोपदेश।
  - (b) What is the name of the crow in the story of हितोपदेश ?
  - (c) What is the name of the first canto of हितोपदेश ?
  - (d) Write the name of friend of चित्रग्रीव.
  - (e) Who is the king of कलिङ्गदेश ?
  - (f) What is the name of the elephant in the story of मित्रलाभ ?
  - (g) How many stories are there in हितोपदेश ?
  - (h) How many stories are there in मित्रलाभ ?
4. Translate any **two** of the following: 3×2 = 6
  - (a) यौवनं धनसम्पत्तिः प्रभुत्वमविवेकता।  
एकैकमपि अनर्थाय, किमु यत्र चतुष्टयम्॥
  - (b) आलस्यं स्त्रीसेवा सरोगता जन्मभूमिवात्सल्यम्।  
सन्तोषो भीरुत्वं षड् व्याघाता महत्त्वस्य॥

- (c) विद्या ददाति विनयं विनयाद्याति पात्रताम्।  
पात्रत्वाद्धनमाप्नोति धनाद्धर्मं ततः सुखम् ॥

UNIT-II

5. Answer any *one* of the following: 12×1=12
- (a) Write a story with its main advice from 'मित्रलाभ'— of पञ्चतन्त्र with its moral.
- (b) Write a detailed note on पञ्चतन्त्र and its importance in गल्पसाहित्य ।
6. Explain any *one* of the following: 6×1 = 6
- (a) पूज्यते यदपूज्योऽपि, यद्गम्योऽपि गम्यते।  
वन्द्यते यदवन्द्योऽपि, स प्रभावो धनस्य च ॥
- (b) इह लोके हि धनिनां परोऽपि सुजनायते।  
स्वजनोऽपि दरिद्राणां सर्वदा दुर्जनायते ॥
7. Answer any *six* of the following questions: 1×6 = 6
- (a) Write the name of the writer of पञ्चतन्त्र.
- (b) How many stories are there in पञ्चतन्त्र ?
- (c) What are the divisions of पञ्चतन्त्र ?
- (d) Why the author wrote पञ्चतन्त्र ?
- (e) What does पञ्चतन्त्र mean?
- (f) Write down the moral of the story नृपसेवकवानर-चौरविप्रादिकथा ।
- (g) Who was भासुरको ?
- (h) What is the moral of the story "चण्डरवशृगालकथा" ?
8. Translate any *two* of the following: 3×2 = 6
- (a) अस्ति दाक्षिणात्ये जनपदे महिलारोष्यं नाम नगरम्। तत्र सकलार्थिकल्पद्रुमः प्रवरमुकुट-  
मणिमरीचिमञ्जरीचर्चितचरणयुगलः सकलकलापारंगतः अमरशक्तिः नाम राजा बभूव। तस्य  
त्रयः पुत्राः परमदुर्मेधसो बहुशक्तिः उग्रशक्तिः अनन्तशक्तिः चेतनामानो बभूव।
- (b) न सा विद्या न तद्दानं न तच्छिल्पं न सा कला।  
न तत्स्थैर्यं हि धनिनां याचकैर्यन्न गीयते ॥
- (c) मुर्खाणां पण्डिता द्वेष्या निर्धनानां महाधनाः।  
व्रतिनः पापशीलानाम् असतीनां कुलस्त्रियः ॥

—x—